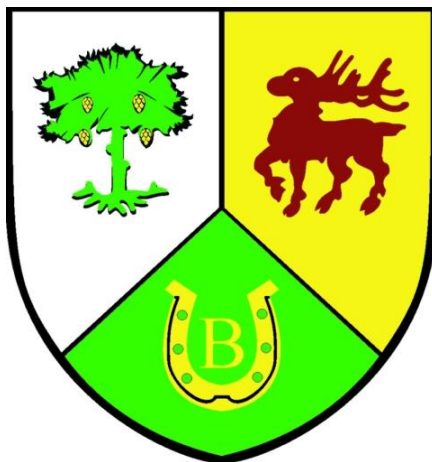

**SAMORZĄD GMINY
BYTNICA**

**STRATEGIA
ROZWOJU GMINY
BYTNICA**

*Aktualizacja
z horyzontem czasowym do 2015 roku*

Załącznik do uchwały
Rady Gminy w Bytnicy
Nr XVII / 76 / 2008
z dnia 10 czerwca 2008r.

Grudzień 2007 – maj 2008 roku

Spis treści

Rozdział	Tytuł	Strona
I	Wstęp	3
II	Ocena zasobów gminy	5
	1. Informacje ogólne o gminie	5
	2. Ludność – zatrudnienie – bezrobocie	7
	3. Oświata	10
	4. Leśna i rolnicza przestrzeń produkcyjna i jej wykorzystanie	11
	5. Pozarolnicze funkcje w gospodarce gminy	16
	6. Stan infrastruktury społecznej	17
	7. Stan infrastruktury technicznej i komunalnej	19
III	Analiza SWOT	22
	1. Analiza atutów, słabości, szans i zagrożeń	22
	2. Horyzont czasu	26
	3. Cel nadrzędny	26
IV	Programy strategiczne	27
V	Działania rekomendowane Wójtowi i Radzie Gminy we wdrażaniu strategii	40
VI	Wizja Gminy w 2015 roku	43

WSTĘP

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy w celu określenia najważniejszych zamierzeń, osiąganych wspólnym wysiłkiem władz samorządowych, mieszkańców i podmiotów gospodarczych.

Podstawową funkcją strategii jest z jednej strony dostarczanie informacji podmiotom gospodarczym, inwestorom i mieszkańcom o długookresowych warunkowaniach rozwoju i sposobach rozwiązywania problemów, jakie w związku z nimi powstaną, z drugiej strony są to także deklaracje i zobowiązania władz do podjęcia określonych przedsięwzięć i działań.

A więc planowanie strategiczne jest rozumiane jako świadomy, systematyczny i ukierunkowany na przyszłość, proces przygotowania i podejmowania decyzji dotyczących rozwoju gminy i stopnia zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej, oraz koordynacji i integracji podejmowanych przez władze samorządowe działań realizacyjnych, na rzecz przyjętych ustaleń planistycznych z uwzględnieniem warunkowań otoczenia.

Określa cele (kierunki) rozwoju gminy oraz cele operacyjne, niezbędne dla osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych, czyli podniesienia rangi gminy w regionie, zapewnienia atrakcyjności lokalizacyjnej dla działalności gospodarczej i osiągnięcia poprawy warunków życia mieszkańców w gminie.

Narzędziem realizacji strategii są głównie publiczne środki finansowe. Większość zamierzeń ambitnych gmin wykracza jednak poza ich możliwości budżetowe. Dlatego możliwe i konieczne jest stosowanie takich metod działania, jak: przedsięwzięcia publiczno-prywatne, współpraca międzygminna, pozyskiwanie środków pozabudżetowych, zlecanie zadań publicznych organizacjom społecznym, interwencyjne działania rządu, władz regionalnych i powiatowych.

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Bytnica wychodzi naprzeciw aspiracjom i dążeniom mieszkańców gminy, tworząc podstawę ożywiania wszelkiej społecznej i gospodarczej aktywności.

Strategia Rozwoju Gminy Bytnica powstała z potrzeby aktualizacji i weryfikacji dokumentu Strategii opracowanego w latach 2000 – 2001. Aktualizacja zapisów strategicznych jest podyktowana zmieniającą się sytuacją społeczno-gospodarczą gminy oraz przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej, co wiąże się z dużym napływem środków na inwestycje z Funduszy Europejskich i oczekiwaniami skorzystania z tych środków przez samorząd gminy.

Okres realizacji zaktualizowanego dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Bytnica przyjęto na lata 2007-2015, zatem wpisuje się ona w dokumenty strategiczne Polski tj. Narodowy Plan Rozwoju 2007-2013, Strategię Rozwoju Województwa Lubuskiego, Strategię Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego oraz obecny okres programowania budżetu Unii Europejskiej 2007-2013.

Strategia rozwoju gospodarczego gminy Bytnica jest scenariuszem przyszłości, do którego mają dążyć władze samorządowe. Scenariusz obejmuje działania, dzięki którym można przekształcić obecną sytuację na projektowaną, a także opisać organizacyjny i finansowy proces dochodzenia do założonych celów. Jest zbudowana na wiedzy tych mieszkańców, którzy postanowili wnieść do niej swoje pomysły.

Przy wyborze kierunków rozwoju uznano priorytet dla kryteriów ekologicznych. Zdecydowała o tym wysoka jakość środowiska naturalnego. Musi ono być przedmiotem ochrony, ale powinno też stać się decydującym czynnikiem rozwoju gospodarczego całej gminy.

Strategia pomoże wiejskim liderom, instytucjom i organizacjom działającym w gminie Bytnica w:

- koordynowaniu i porządkowaniu działań,
- kształtowaniu infrastruktury technicznej i społecznej,
- optymalnym zarządzaniu budżetem,
- zdobywaniu środków zewnętrznych
- formułowaniu planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Strategia Rozwoju Gminy Bytnica, dzięki zastosowaniu metody aktywnego planowania strategii oraz bogatej merytorycznej treści, zapewnia sobie należyłą, nadrzędną pozycję wśród innych dokumentów o charakterze planistycznym, gdyż jest odzwierciedleniem dążeń ogółu mieszkańców gminy, opartych na rzetelnie przeprowadzonej analizie strategicznej. Wszelkie kolejne działania podejmowane na rzecz rozwoju gminy powinny być zgodne z jej zapisami, gdyż stanowi ona spójny, jednolity program rozwoju społeczno-gospodarczego.

Część II. OCENA ZASOBÓW GMINY

1. Informacje ogólne o gminie

Gmina **B y t n i c a** zajmuje centralne miejsce na mapie województwa Lubuskiego.

Pod względem obszaru należy do największych gmin w województwie, ale spośród gmin wiejskich ma najmniejszą liczbę mieszkańców i jest najmniej zaludniona. Na jednego mieszkańca przypada aż 5,92 ha lasów i tylko 1,15 ha użytków rolnych. Żadna inna gmina nie ma tak wielu sąsiadów: Krosno Odrz., Czerwieńsk, Skąpe, Łagów, Torzym i Maszewo. Mieszkańcy mają dogodne warunki komunikacyjne z Krosnem Odrz., trudniejsze ze Świebodzinem, słabe z Zieloną Górą, a bardzo złe z Gorzowem Wlkp. Utrudnione warunki komunikacyjne mają także mieszkańcy osad z ośrodkiem gminnym.

Odległości drogowe od siedziby gminy:

- do siedziby władz powiatowych w Krośnie Odrz. i regionalnych jednostek obsługi mieszkańców w tym mieście - 10 km
- do siedziby władz samorządu województwa w Zielonej Górze - 45 km
- do siedziby Wojewody Lubuskiego w Gorzowie Wlkp. -94 km
- do połączenia granicznego w Świecku - 57 km
- do stolicy Niemiec – Berlina -150 km
- do największego ośrodka miejskiego (poza Krosnem) – Świebodzina - 25 km
- do konkurującego z Bytnicą: Łagowa – 30 km, Niesulic – 13 km
- do głównych odbiorców drewna: Zakład Przemysłu Drzewnego HAMAR A.M. Benedykcińscy w Bytnicy, HARDEX S.A. w Krośnie Odrz. – 16 km; tartaki w Jeleniowie (60 km), Górze (100 km), Żrębki – Żary (60 km) i inne.

Bogactwem gminy tworzącym jej potencjał gospodarczy jest przyroda. Jej charakter kształtują lasy, jeziora i małe czyste rzeczki.

Na obszarze gminy, w części sandru Pliszki znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 148, gromadzący niezwykle cenne zasoby wody pitnej.

Lokalne miejsca pracy niemal wyłącznie związane są z gospodarką leśną, podstawowym przerobem drewna i rolnictwem.

Najważniejszymi jednostkami zapewniającymi miejsca pracy w gminie są gospodarstwa leśne i tartak. Las od wielu lat jest dla Bytniczian – zwłaszcza najmniej zasobnych, źródłem dodatkowych dochodów ze zbieractwa.

Malejącą rolę w gospodarce spełnia rolnictwo. Ogromne rozwarstwienie w strukturze obszarowej gospodarstw jest cechą gminy. Zdecydowana większość z nich spełnia rolę socjalną. Uzupełniającą dochody. Największy w województwie odsetek gleb słabych i bardzo słabych utrudnia możliwość uzyskania w rolnictwie dobrych wyników ekonomicznych. Trzeba poszukiwać alternatywnych sposobów wykorzystania tych gruntów do celów nierolniczych.

Nagromadzone na obszarze gminy walory przyrodnicze: lasy, tereny Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego, Rykowisko-łąki dobrosułowskie, otoczenie rzeki Pliszki i mnogość niewielkich śródleśnych zbiorników wodnych, z niezwykle bogactwem fauny i flory – otwierają szanse dla trzeciej po leśnictwie i rolnictwie gałęzi gospodarki – znaczącego ośrodka rekreacji. Aspiracje gminy do miana takiego ośrodka uzasadnia obecna jej specjalność: myślistwo i turystyka konna.

Powstawanie małych firm przebiega wolniej niż w sąsiednich gminach. Powodem jest brak kapitału i ryzyko nowych przedsięwzięć. Teren gminy jest dobrym miejscem do inwestowania przez przedsiębiorców z zewnątrz. Sprzyja mu lokalny samorząd a wyposażenie w infrastrukturę komunalną jest lepsze niż w innych gminach wiejskich. Wykluczone jest tu lokalizowanie działalności gospodarczej obciążającej środowisko.

2. Ludność – zatrudnienie – bezrobocie.

Gmina należy do słabo zaludnionych. Na 1 km² przypada zaledwie 13 osób. Jest to najniższy wskaźnik w województwie.

Liczba stałych mieszkańców wynosi 2.703 osoby. Spośród wszystkich lubuskich gmin, mniej mieszkańców jest tylko w Wymiarkach (2.450 osób). Liczba gospodarstw domowych wynosi 750. W porównaniu do gmin sąsiednich ludności jest mniej niż w:

- Krośnie Odrz. (wieś i miasto) - 7 krotnie,
- Maszewie - o 350 osób,
- Czerwieńsku (wieś i miasto) - 3,5 krotnie,
- Skąpem - ponad 2 krotnie,
- Łagowie - prawie 2 krotnie,
- Torzymiu (wieś i miasto) - 2,5 krotnie.

Rozmieszczenie ludności według sołectw – zmiany w czasie:

	rok 2000	rok 2007
Budachów z Przewodowem	729	661
Bytnica z Głębokiem, Smolarami Byt. i Grabowem	1.163	1.156
Dobrosułów z Krępinami i Pliszką	360	353
Drzewice	132	124
Grabin ze Szklarką	202	156
Gryżyna	123	139
Struga	117	114
R a z e m:	2.826	2.703

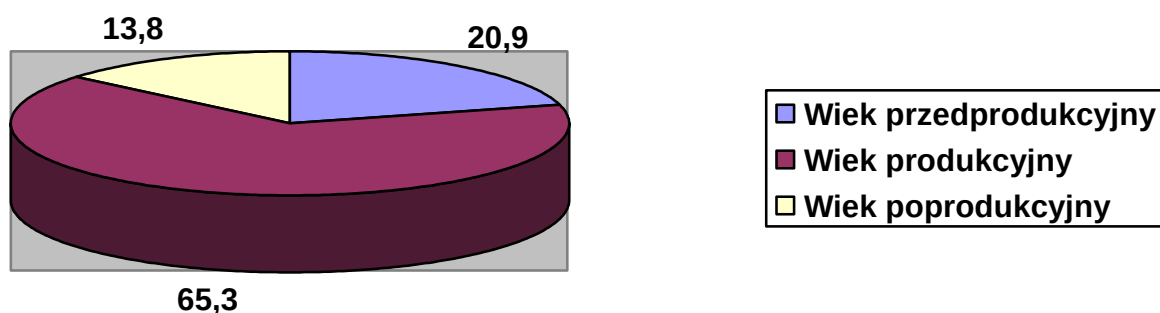
Sytuacja demograficzna w latach 2000-2007 charakteryzuje się tendencją spadkową. W okresie ośmioletnim liczba mieszkańców gminy zmalała o 123 osoby, co stanowiło spadek o 4,3 %. Przeważały lata z ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji.

Ludność według ekonomicznych grup wieku:

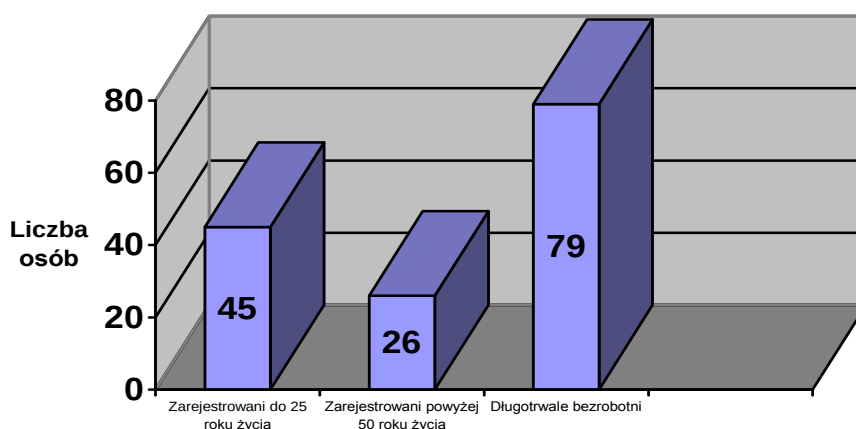
	gmina	woj. lubuskie
- przedprodukcyjnym	- 20,9%	20,5%
- produkcyjnym	- 65,3%	65,7%
- poprodukcyjnym	- 13,8%	13,8%

Struktura ekonomicznych grup wieku w gminie Bytnica

Struktura grup ekonomicznych jest porównywalna z przeciętna w regionie. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmalała w porównaniu z rokiem 1996 o około 5%, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym wzrosła o ponad 10%. Rosnąca liczba osób w wieku produkcyjnym jest zjawiskiem pozytywnym w przeciwieństwie do spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, który wynika z ujemnego przyrostu naturalnego.

Struktura bezrobocia w Gminie Bytnica

Ludność gminy charakteryzuje się niskim poziomem wykształcenia. Większość mieszkańców gminy posiada wykształcenie podstawowe, a tylko niewielki procent ukończyło studia wyższe. W ostatnich latach sytuacja ta ulega jednak poprawie i udział osób z wykształceniem wyższym ma tendencję wzrostową. Jest to głównie spowodowane łatwiejszym dostępem do edukacji oraz zmianami na rynku pracy, które wymuszają posiadanie wyższych kwalifikacji.

Liczba osób bezrobotnych w gminie Bytnica zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosi 164. W ostatnich latach można zauważyć jednak spadek liczby osób bezrobotnych. Po roku 2000 gdzie bezrobocie wynosiło 248 osób nastąpiło odwrócenie trendu wzrostu bezrobocia. W największym stopniu przyczyniły się do tego: wzrost gospodarczy i rosnąca liczba miejsc pracy, fundusze przedakcesyjne oraz wstąpienie Polski do Unii Europejskiej dzięki czemu nastąpiło otwarcie rynków europejskich dla Polskich towarów oraz dla przepływu siły roboczej.

Na terenie Gminy Bytnica nie ma wyraźnie dominujących grup społecznych lub etnicznych. Ludność nie wyróżnia się wysokim poczuciem wspólnoty interesów. Jednak obserwuje się coraz większą potrzebę wspólnych działań społecznych na rzecz własnego środowiska. Skonsolidowani są pracownicy oświaty i nadleśnictw. Nie są kultywowane tradycje kultury ludowej.

3. Oświata

Oświata jest bardzo ważnym obszarem życia społecznego, budzi więc szerokie zainteresowanie wielu ludzi, zarówno profesjonalnie związanych z edukacją, jak i zainteresowanych nią ze względów osobistych.

Na przestrzeni dziesięciu lat tj. od roku 1995 do 2005, nastąpił spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych o 40% - z 412 w 1995 r. do 195 w 2005 r. Z danych GUS – Baza Danych Regionalnych oraz danych z arkuszy organizacyjnych placówek, wynika, że od 2009 r. w szkołach podstawowych naukę pobierać będzie od 160 – 170 uczniów.

Średnia liczba uczniów na oddział w szkołach podstawowych w gminie Bytnica przedstawia poniższa tabela:

Rok szkolny	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba u/o*
2000/2001	256	13	19,69
2001/2002	235	12	19,58
2002/2003	224	12	18,67
2003/2004	217	12	18,08
2004/2005	210	12	17,50
2005/2006	195	12	16,25
2006/2007	195	12	16,25
2007/2008	182	12	15,17
2008/2009	170	12	14,16

* średnia liczba uczniów na oddział

Zmniejszenie średniej liczby uczniów na oddział skutkuje wzrostem kosztów kształcenia, nie wpływając na poprawę jakości kształcenia. Koniecznym jest podjęcie zdecydowanych działań w kierunku optymalizacji organizacji oświaty w Gminie Bytnica.

4. Leśna i rolnicza przestrzeń produkcyjna i jej wykorzystanie

Gospodarka leśna i rolnictwo mają największe znaczenie gospodarcze w gminie. W granicach administracyjnych gminy lasy zajmują 16.321 ha, a użytki rolne 3104 ha, natomiast powierzchnia jezior i wód płynących wynosi 349 ha. Kierunkiem uzupełniającym gospodarki, a wynikającym ze stanu środowiska przyrodniczego w Gminie Bytnica są usługi rekreacyjno-turystyczne.

Lasy

Lasy zajmują prawie 80% powierzchni ogólnej gminy. Jest to najwyższy wskaźnik lesistości w województwie i jeden z najwyższych w kraju. Ten sam wskaźnik dla Lubuskiego wynosi 48,7% i także jest jednym z najwyższych w Polsce (ok. 28%).

Dominującym typem siedliska jest bór świeży, zajmujący 69% obszaru. Największy udział mają drzewostany młodych klas wieku (do 40 lat) 42 %. Drzewostany starszych klas wieku, powyżej 80 lat, stanowią 16% powierzchni. Pod względem składu gatunkowego przeważają lasy iglaste. Ich udział wynosi około 94%.

Powierzchnia lasów spełniających funkcje ochronne wynosi 1.462,4 ha.

Łączne zasoby grubizny szacuje się na 3,5 mln. m³, w tym gatunków iglastych 3,3 mln. m³. Pozyskanie grubizny liściastej i iglastej szacuje się na około 73.819 m³. Powierzchnia szkółki leśnej wynosi około 8 ha. Funkcje ochronne bytnickie lasy spełniają na obszarze około 2100 ha.

Cały obszar gminy znajduje się poza ujemnym wpływem przemysłowych zanieczyszczeń powietrza.

Administrowaniem lasami zajmują się: Nadleśnictwo Bytnica i Nadleśnictwo w Krośnie Odrzańskim z.s. w Osiecznicy. Łączne zatrudnienie w nich wynosi około 100 osób.

Poza kadrą nadleśnictw w zagospodarowaniu lasu i pozyskaniu drewna w Zakładach Usług Leśnych zatrudnionych jest około 150 pracowników stałych i sezonowych.

Las spełnia ponadto doniosłą rolę w uzupełnianiu skromnych dochodów mieszkańców gminy za pozyskane runo leśne.

Rolnictwo

Obecnie ogólnie pojęte rolnictwo na terenie gminy Bytnica, zgodnie z ogólnopolskimi tendencjami, ulega intensywnym przekształceniom i zmianom. Duży wpływ na te procesy miała likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych, a obecnie wdrażanie wspólnej polityki rolnej po przystąpieniu przez Polskę do Unii Europejskiej i możliwość korzystania z funduszy strukturalnych.

Uprawa roli na terenie gminy Bytnica nigdy nie była jedynym i głównym źródłem utrzymania ludności. Warunkowała to słaba jakość gleb, duże rozdrobnienie obszarów gospodarstw oraz bardzo wysoka lesistość. Powyższe czynniki spowodowały ujęcie całości powierzchni gminy jako obszar o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW).

Przestrzeń rolnicza to 3103,39 ha użytków rolnych, co stanowi 15% powierzchni gminy wobec 16578,39 ha gruntów zalesionych i zadrzewionych co daje prawie 80% w stosunku do ogólnej powierzchni gminy.

Struktura bonitacyjna gleb przedstawia się następująco:

Grunty orne	
Klasa	%
I	0,00
II	0,05
IIIa	2,37
IIIb	3,58
IVa	9,25
IVb	11,06
V	47,37
VI	24,73
VIz	1,59

Użytki zielone	
Klasa	%
I	0,00
II	0,00
III	0,03
IV	41,13
V	44,54
VI	14,30

Zdecydowana większość użytkowanych rolniczo gleb to gleby słabe, klas V i VI, mało korzystne pod względem ich przydatności w uprawie polowej. Brak ziem żyznych decyduje o strukturze zasiewów i nasadzeń, którą tworzą głównie zboża. W ostatnich latach można jednak zaobserwować, iż rolnicy coraz częściej decydują się na zasiewy z roślin przemysłowych – głównie rzepaku i kukurydzy.

Wymienione obiektywne mierniki wskazują, że warunki glebowe do produkcji polowej należą do najgorszych w regionie. Naturalnym utrudnieniem w gospodarowaniu są też nieuniknione ze względu na dużą lesistość szkody powodowane przez zwierzęta łowne.

Powierzchnia gruntów rolnych w poszczególnych obrębach:

Miejscowość	Powierzchnia użytków rolnych (ha)		
	Grunty orne	Łąki	Pastwiska
Bytnica	650,30	196,10	75,20
Budachów	526,10	90,90	49,70
Dobrosulów	349,40	205,10	105,40
Gryżyna	201,90	15,60	28,60
Drzewica	180,50	34,20	29,80
Struga	128,90	26,30	26,90
Grabin	79,00	78,40	25,20
Razem	2116,10	646,60	340,80

Obszar gruntów użytkowanych przez rolników indywidualnych wynosi 2322 ha. Pozostałe grunty pozostają we władaniu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, Lasów Państwowych oraz innych jednostek.

Bardzo duża jest liczba małych gospodarstw do 1 ha – 324.

Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych (ponad 1 ha):

Przedział (ha)	Liczba gospodarstw
1-5	170
5-10	14
10-20	20
20-30	7
30-50	7
50-100	3
ponad 100	4
Razem	225

Podstawową formą własności są gospodarstwa indywidualne, wśród których 80% stanowią gospodarstwa o powierzchni nie przekraczającej 10 ha. Struktura wielkości gospodarstw rolnych na terenie Gminy wynosząca 10,7 ha jest porównywalna do średniej liczonej dla województwa, która wynosi około 10 ha użytków rolnych. W 17 największych gospodarstwach jest skupionych aż 75% gruntów – prawie 1.800 ha.

Walory dla rekreacji i turystyki

Bytnica wraz z Łagowem, Lubrzą i Torzysiem jest zaliczana do gmin subregionu o szczególnych predyspozycjach do rozwijania turystyki, rekreacji, a także produkcji żywności metodami ekologicznymi.

Cała gmina znajduje się w obszarze Pojezierza Lubuskiego.

Walory naturalne:

- niespotykana w innych terenach lesistość (76,7%),
- duża ilość jezior – o czystej wodzie,
- urokliwa dolina rzeki Pliszki z doskonale zachowanym układem fauny i flory,
- Gryżyński Park krajobrazowy: bogato rzeźbiony teren, pomnikowe drzewa, żeremie bobrów.
- Rykowisko na łąkach dobrosułowskich

Walory antropogeniczne:

- zabytki w Bytnicy, Dobrosułowie, Grabinie, Budachowie i Gryżynie,
- nieintensywne, nie szkodzące otoczeniu rolnictwo,
- brak w otoczeniu zakładów i szlaków komunikacyjnych szkodzących środowisku,
- dogodne dojazdy z Krosna Odrz. i Świebodzina,
- istniejąca już baza turystyczna (Gryżyna, Grabina, Bytnica),
- Ośrodek rekreacyjno-wypoczynkowy nad j. Gryżyńskim (Kałek),
- tereny pod budownictwo letniskowe – częściowo wykorzystane.

Walory specjalistyczne:

- kwatery myśliwskie w Gryżynie, Smolarach Bytnickich i Pliszce,
- ośrodek rekreacji konnej w Gryżynie i trasy wycieczek,

- ścieżki rowerowe.

Liczba miejsc noclegowych - 250.

Liczba obiektów gastronomicznych - 2.

Słabo rozbudowana jest baza sportów wodnych (kąpieliska, przystanie).

Obszar Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego wynosi 2.755 ha, z tego na terenie gminy Bytnica – 2.115 ha.

Gmina posiada predyspozycje dla pobudzenia rozwoju ruchu turystycznego i dzięki swojemu położeniu i dobrze zachowanemu środowisku naturalnemu może wzbogacić swoją bazę ekonomiczną o działalność turystyczną i wypoczynkową.

5. Pozarolnicze funkcje w gospodarce gminy.

Linia Kolejowa i bliskość Krosna oraz brak większych zakładów produkcyjnych w gminie, przyczyniły się do sytuacji, w której aktywność zawodowa jej mieszkańców była i jest ukierunkowana na poszukiwanie pracy poza miejscem zamieszkania. Nie wykształciła się przedsiębiorczość i współdziałanie mieszkańców – potrzebne by powstawały firmy na miejscu. Około połowy bytniczian w wieku produkcyjnym jest gotowa podjąć pracę Krośnie Odrz. lub Zielonej Górze.

W systemie REGON zarejestrowane są 202 podmioty gospodarcze. Jest to najmniejsza liczba jednostek gospodarczych wśród gmin województwa lubuskiego. Na 1000 mieszkańców przypadają tylko 74 jednostki.

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według wybranych sekcji w 2006r.:

- usługi przemysłowe - świadczy 8 firm,
- usługi budowlane - świadczy 8 firm,
- usługi transportowe - świadczy 13 firm,
- handel i naprawy - świadczy 47 firm
- usługi weterynaryjne - świadczy 1 firma,
- usługi rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo - świadczą 44 firmy,
- usługi turystyczno-rekreacyjne - świadczy 5 firm,
- usługi rozrywkowe - świadczą 2 firmy,
- produkcja wyrobów - świadczą 4 firmy,
- przetwórstwo żywności - ubojnia z masarnią i piekarnia.

Łączna liczba zatrudnionych jest zmienna w czasie – przeciętnie wynosi 200 osób.

Największym zakładem produkcyjnym jest przedsiębiorstwo HAMAR zajmujący się przemysłem drzewnym – zatrudniający około 100 osób.

Na terenie gminy jest właściwe miejsce do funkcjonowania przedsiębiorstwa „głębokiego” przetwórstwa drewna i runa leśnego.

6. Stan infrastruktury społecznej

Nasycenie infrastrukturą społeczną i bytową kształtuje się na poziomie podobnym jak w większości gmin wiejskich województwa.

- Ochrona zdrowia
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej z Krosna Odrz. świadczy usługi w Ośrodku Zdrowia w Bytnicy (internista, pediatra, st. felczer, pielęgniarka).
 - W punkcie felczerskim w Dobroszowie 2-godzinne dyżury felczera.
 - Mankamenty: brak środka lokomocji, brak gabinetu stomatologicznego, ocena społeczna usług zdrowotnych jest niska.
- Oświata
 - Gimnazjum w Bytnicy (98 uczniów).
 - Szkoły podstawowe w: Bytnicy (98 uczniów), Budachowie (72).
 - Przedszkole: w Bytnicy (40) i Budachowie (35)
 - Mankamenty: potrzebny kapitalny remont szkół – remont budynków i otoczenia w obydwu placówkach.
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Bytnicy.
- Biblioteki
 - Filia GBP w Budachowie.- Łączny księgozbiór – 17.100 woluminów. Czytelnictwo korzystniejsze niż w większości gmin, czytelników 466, wypożyczeń 11.600.
- Kultura
 - Świetlice wiejskie w: Bytnicy, Grabinie, Drzewicach, Dobroszowie i Budachowie.
 - Zespoły ludowe – brak.
- Placówki pocztowe – Bytnica.
- Pomoc społeczna
 - Ośrodek Pomocy Społecznej. Opieką społeczną objętych jest 965 osób w 240 rodzinach.
- Bezpieczeństwo
 - Stan bezpieczeństwa w Gminie można uznać za zadowalający.

- Straż pożarna – OSP w Bytnicy, Dobroszowie, Gryżynie i Budachowie (łącznie 60 aktywnych członków).
- Urząd parafialny – W Bytnicy.
- Sport – Klub Sportowy „Drzewiarz” w Bytnicy (piłkarski).
– Ludowy Klub Sportowy „Spartak” w Budachowie, z wieloletnią tradycją, drużyny piłkarskie.
- Stacja kolejowa – W Budachowie i Bytnicy – pasażerska i towarowa.
- Przystanków PKP – Łącznie 3 przystanki (Pliszka, Budachów, Bytnica)
- Autobusowych – Komunikacja autobusowa nie dociera do: Głębokiego i Kępin.

7. Stan infrastruktury technicznej i komunalnej

Cechą gminy jest rozproszenie jednostek osadniczych na bardzo dużej przestrzeni. Poza Bytnicą i Budachowem pozostałe jednostki są małe. Jest to ważna cecha rzutująca na koszty budowy i utrzymania urządzeń infrastruktury technicznej. Zabudowania i osady poza zwartą zabudową muszą być wyposażane w kosztowne układy autonomiczne.

Zaopatrzenie w wodę:

Ujęcia wody administrowane przez gminę w miejscowościach Bytnica, Budachów, Grabin, Dobrosułów, Drzewica, Głębokie, Gryżyna zapewniają podłączenia gospodarstw o zwartej zabudowy do sieci. Każda stacja posiada dwa ujęcia zapewniające bezawaryjne dostawy wody z sieci. Hydrofornia w Dobrosułowie jest w pełni zautomatyzowana.

Najstarsze urządzenia są w Budachowie (z lat 70-tych).

Funkcjonuje sprawny system nadzoru nad ciągłością pracy i jakością dostarczanej wody.

Łącznie sieć wodociągowa obsługuje 695 gospodarstw (sieć gminy i zakładowa).

W latach 2000-2007 ilość przyłączy do wodociągu sieciowego wzrosła. Obecnie wskaźnik zwodociągowania wynosi 85%. Gminną siecią wodociągową nie jest objęta wieś Struga.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków:

Ilość gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej z oczyszczalnią, posiadają oczyszczalnie przydomowe lub z których ścieki są dowożone do oczyszczalni powinna być w przybliżeniu taka sama jak ilość tych podłączonych do sieci wodociągowej. W gminie Bytnica takich gospodarstw domowych powinno być około 700. Jednak na 695 gospodarstw podłączonych do sieci wodociągowej tylko 162 są podłączone do kanalizacji.

Istnieje pilna potrzeba rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, która zapewniłaby racjonalną gospodarkę ściekową na terenie Gminy. Zwłaszcza w miejscowości Bu-

dachów gdzie wodociąg istnieje już od dłuższego czasu. Duża liczba mieszkańców i brak kanalizacji stanowią poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego.

Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna znajdująca się w Bytnicy posiada dobową wydajność około 260 m³. Wybudowanie sieci (i dowóz z szamb) wyczerpującej taką wydajność oczyszczalni, napotyka na barierę finansową, a ograniczeniem może też być opłacanie kosztów dostawy i oczyszczania ścieków. Ponadto problemem jest brak przystosowania oczyszczalni do odbioru ścieków dowożonych.

Duży obszar gminy oraz mała gęstość zaludnienia powodują, że koszty wybudowania sieci kanalizacyjnej w dużym stopniu przewyższają możliwości finansowe gminy.

W każdej gminie, w szczególności mającej aspiracje do miana gminy letniskowej, z turystyką i „zdrowym rolnictwem” ten problem musi być rozwiązany. W miejscowościach na terenie Grażyńskiego Parku Krajobrazowego istnieje pilna potrzeba budowy kanalizacji w celu ochrony tamtejszego środowiska przyrodniczego, jednak obecnie jest to niemożliwe z powodów finansowych.

Ochrona wód przed skażeniem jest ważnym wyzwaniem dla gminy.

Gromadzenie i utylizacja odpadów stałych:

Sytuacja w gospodarce odpadami stałymi jest bardziej korzystna niż w oczyszczaniu ścieków:

Problemem są tzw. dzikie wysypiska śmieci i legalne tzw. Około 60% gospodarstw domowych posiada umowy na odbiór odpadów gromadzonych w odpowiednich pojemnikach. Odpady wywożone są poza gminę głównie do Gubina i Sulechowa. W przyszłości będą podejmowane działania proekologiczne głównie polegające na uświadamianiu mieszkańcom konieczności właściwego gromadzenia i segregacji odpadów oraz dostarczeniu odpowiedniej infrastruktury.

Telefonizacja:

Zarejestrowanych jest 374 abonentów telefonicznych, (Tel.Polska) tj. 139 na 1000 mieszkańców. W roku 1995 na 1000 mieszkańców w gminie Bytnica było tylko 61 abonentów, a w roku 1998 - 72, ale jeszcze mniej w gminach wiejskich powiatu krośnieńskiego (wszystkich).

Nowoczesne linie światłowodowe umożliwiają dobry dostęp do Internetu.

Miejscowości Bytnica, Budachów i Drzewice posiadają bardzo dobre możliwości łączenia w sieci komórkowej. Pozostałe miejscowości szczególnie znajdujące się na terenie Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego mają duże problemy z zasięgiem telefonii komórkowej - co jednak przez wielu jest cenione.

Infrastruktura drogowa:

- Łącznie długość dróg gminnych i lokalnych wynosi 98 km. Stan dróg gminnych dużym nakładem utrzymywany jest w sprawności. Zły i ciągle pogarszający się stan dróg panuje na drogach powiatowych Krosno Odrzańskie - Bytnica - Świebodzin i Grabin - Szklarka.
- Linia kolejowa Rzepin – Czerwieńsk - Zielona Góra z przystankami osobowymi w: Bytnicy i Budachowie – zmodernizowana.

Część III. ANALIZA SWOT

1. Analiza atutów, słabości, szans i zagrożeń

Atuty (walory specjalne wyróżniające gminę w otoczeniu).

1. Bardzo bogate środowisko przyrodnicze, jedna z największych w Polsce leśistość sięgająca 80% powierzchni gminy.
2. Grażyński Park Krajobrazowy chroniący bogactwo i różnorodność form powierzchniowych, powstałych w wyniku działalności lodowca.
3. Główny Zbiornik Wód Podziemnych (Obszar Najwyższej Ochrony) – Nr 148/ONO „Sandr rzeki Pliszka” (planowane ujęcie wody pitnej dla aglomeracji Zielona Góra), obejmujący swym obszarem większość powierzchni gminy.
4. Obszary objęte programem Natura 2000: „Dolina Pliszki” (kod obszaru PLH080006) oraz obszar projektowany do ochrony w ramach sieci (tzw. Shadow List) „Rynna Gryżyny”.
5. Czyste środowisko – bez skażeń oraz zagrożeń przemysłowych i rolniczych.
6. Dogodne centralne położenie w województwie w stosunku do większych ośrodków miejskich takich jak: Krosno Odrzańskie, Świebodzin, Zielona Góra. Bliiskość przejść granicznych w Gubinie, Świecku i Słubicach, połączona ze stosunkowo dobrą komunikacją drogową z terenu gminy.
7. Dobrze zorganizowana gospodarka leśna. Teren gminy objęty działalnością trzech Nadleśnictw.
8. Rozwinięta sieć wodociągowa i łączność telefoniczna, zapoczątkowana budowa systemu oczyszczania ścieków i zagospodarowania odpadów stałych.
9. Pozytywne zmiany strukturalne w rolnictwie powodujące powstawanie gospodarstw wielkoobszarowych gwarantujące utrzymanie się produkcji mimo słabych gleb.
10. Duża liczba aktywnych Grup Lokalnego Działania.
11. Rykowisko na łąkach dobrosułowskich – różnorodność zwierzyzny

Słabe strony (skutek ograniczeń zasobów i braku umiejętności)

1. Słaba sieć oraz zły stan dróg – postępująca degradacja spowodowana przez transport ciężki.
2. Wysokie bezrobocie – duży problem bezrobocia długotrwałego, spowodowanego upadkiem Państwowych Gospodarstw Rolnych w latach 90-tych .
3. Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjno-ściekowa oraz niedostosowanie oczyszczalni do przyjmowania ścieków dowożonych.
4. Stare i mało efektywne instalacje wodociągowe wymagające pilnej modernizacji. Brak rozwiązań zaopatrzenia w wodę w sytuacjach kryzysowych.
5. Słaba ochrona przeciwpożarowa – niedostateczna obsada wozów bojowych Ochotniczej Straży Pożarnej, spowodowana migracją zarobkową (brak dostatecznej ilości miejsc pracy na terenie gminy) oraz starzeniem się społeczeństwa.
6. Duża liczba osób bez wykształcenia lub z wykształceniem o zdewaluowanych kierunkach.
7. Zubożałe społeczeństwo, brak kapitału na inwestycje prywatne.
8. Najgorsze w województwie gleby, mało przydatne bądź wymagające dużych nakładów przy wykorzystaniu rolniczym.
9. Niedostatek środków na kontynuowanie inwestycji infrastrukturalnych (drogi, kanalizacja, miejsca użyteczności publicznej).
10. Niewielka ilość podmiotów gospodarczych. Brak zainteresowania przedsiębiorców zewnętrznymi inwestycjami w gminie z uwagi na słabą infrastrukturę drogową i kanalizacyjną oraz brak odpowiednio wykwalifikowanej siły roboczej.
11. Brak atrakcyjnych warunków inwestowania i wspierania przedsiębiorczości.
12. Niedostateczne wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne, brak sal gimnastycznych i boisk sportowych. Niski poziom nauczania.
13. Zła struktura placówek edukacyjnych oraz wysokie koszty utrzymania obciążające nadmiernie budżet gminy. Postępujący niż demograficzny.
14. Niewystarczająca liczba oraz jakość zorganizowanych miejsc oraz form wypoczynku.
15. Niedostatki w infrastrukturze społeczno-kulturowej.

Szanse (bodźce zewnętrzne rozwoju)

1. Pozyskanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej w nowym okresie programowania 2007-2013 dla inwestycji z zakresu infrastruktury turystycznej, wodociągowej, drogowej i społecznej.
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa obywateli, likwidacja wykluczenia i patologii społecznej: kradzieży, alkoholizmu i narkomanii.
3. Dobre warunki restrukturyzacji rolnictwa, sektora przetwórstwa runa leśnego i drewna. Żywność produkowana metodami ekologicznymi.
4. Głęboko zaawansowane zmiany strukturalne w rolnictwie na rzecz dużych obszarowo gospodarstw co przy słabych glebach gwarantuje utrzymanie się produkcji rolnej.
5. Wzrost zasobności społeczeństwa, wywołujący popyt na usługi rekreacyjne i turystyczne oraz indywidualne budownictwo w wymienionym zakresie.
6. Korzystne warunki kredytowe dla osób przedsiębiorczych wraz z poręczeniami kredytowymi. Pozyskanie środków z Unii Europejskiej na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz rozwój i modernizację przedsiębiorstw.
7. Poprawa na rynku pracy w całym otoczeniu gminy.
8. Korzystna koniunktura gospodarcza.
9. Możliwość nawiązania bezpośrednich kontaktów i współpracy z zagranicą.
10. Modernizowana linia kolejowa.

Zagrożenia (zewnętrzne bariery, utrudnienia i niebezpieczeństwa)

1. Nie sprostanie konkurencji w zakresie tworzenia niezbędnej infrastruktury oraz wizerunku gminy jako regionalnego ośrodka rekreacji i wypoczynku.
2. Przegrywanie konkurencji z sąsiednimi gminami w zakresie tworzeniu małych firm wytwórczych.
3. Nie zmniejszające się trwałe bezrobocie oraz trwająca zła sytuacja ekonomiczna firm, ludności gminy oraz jej otoczenia.
4. Niskie dochody własne gminy i niewystarczające wsparcie z budżetu Państwa dla gmin o trudnych warunkach rozwojowych.
5. Migracja młodych mieszkańców wsi w poszukiwaniu lepszych warunków pracy i życia.
6. Brak osób o wysokich kwalifikacjach (specjalistów).
7. Szkody wyrządzone przez zwierzynę leśną w rolnictwie.
8. Degradacja środowiska naturalnego - gwałtowna eutrofizacja zbiorników wodnych powodowana niedawną intensywną uprawą roli, brakiem dostatecznej sieci kanalizacji oraz rabunkową gospodarką wodną podmiotów użytkujących zbiorniki do celów rybackich.
9. Postępujący proces obniżania się poziomu wód gruntowych, co przy braku tzw. „małej retencji” potęguje zagrożenie klęską suszy i pożarami. Coraz mocniej widoczne stepowanie obszarów, stanowiące szczególne zagrożenie dla istnienia dużych kompleksów łąk np. „łąk dobrosułowskich”, które ze względu na swój unikalny charakter, są miejscem nie spotykanych gdzie indziej zjawisk przyrodniczych.

2. Horyzont czasu:

rok 2015

3. Cel nadrzędny:

Rozwój działalności gospodarczej i społecznej, sprzyjającej utrwalaniu walorów przyrody i wiejskiego krajobrazu

3.1. Cele bezpośrednie

- 1. Wspieranie istniejących i nowych firm działających zgodnie z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego z preferencją dla wykorzystujących miejscowe surowce i warunki naturalne.**
- 2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej i infrastruktury technicznej dotyczącej gospodarki wodno-ściekowej i odpadów stałych.**
- 3. Zagospodarowanie naturalnych walorów przyrody dla wykorzystania turystyki i rekreacji.**
- 4. Pomoc rolnikom w tworzeniu efektywnych towarowych konwencjonalnych gospodarstw i wprowadzaniu do nich funkcji nierolniczych.**
- 5. Poprawa warunków funkcjonowania szkolnictwa i jakości nauczania.**

Część IV. PROGRAMY STRATEGICZNE

1. Karta działania strategicznego:

„Wspieranie istniejących i nowych firm działających zgodnie z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego z preferencją dla wykorzystujących miejscowe surowce i warunki naturalne.”

1.1. Zakres przedsięwzięć wspieranych przez samorząd:

- przygotowanie kampanii promującej przedsiębiorczość w gminie,
- stworzenie sprzyjających warunków dla inwestorów krajowych i zagranicznych,
- przeprowadzanie szkoleń aktywizujących przedsiębiorczość dla osób bezrobotnych,
- przysposobienie do przerobu produktów leśnych i rolnych, ich sortowania i konfekcjonowania,
- przysposobienie do produkcji rzemieślniczej, usług warsztatowych, usług turystycznych i bytowych,

1.2. Przewidywane efekty:

- rozwój potencjału ekonomicznego gminy,
- wzrost przedsiębiorczości,
- nowe miejsca pracy,
- wzrost zamożności mieszkańców

1.3. Wymierne efekty (do oceny realizacji strategii):

- ilość nowych podmiotów gospodarczych i zatrudnienie w nich,
- wzrost liczby zatrudnionych w podmiotach istniejących.

1.4. Beneficjenci:

- inwestorzy tworzący nowe miejsca pracy na terenie gminy,
- bezrobotni, którzy uzyskają zatrudnienie.

1.5. Podmioty uczestniczące:

- samorząd gminy,
- instytucje doradztwa,
- Powiatowy Urząd Pracy.

1.6. Źródła finansowania:

- udział własny inwestorów,
- środki własne gminy
- Pozyskanie środków z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
- Polska Fundacja Przedsiębiorczości oraz fundacje rozwoju przedsiębiorczości

1.7. Formy stymulowania (wspierania) przez samorząd gminy:

- kontaktowanie potencjalnych beneficjentów z rzeczoznawcami,
- lobbing na rzecz pozyskania środków na dofinansowanie przedsięwzięć,
- współdziałanie z Powiatowym Urzędem Pracy.

1.8. Działania własne samorządu:

- promocja,
- Stwarzanie coraz korzystniejszych warunków dla rozwoju lokalnego przemysłu i usług oraz zagranicznych inwestycji.
- zapewnienie dostępu do infrastruktury technicznej,
- sprawna obsługa inwestorów i przedsiębiorców,
- preferencje i ulgi w opłatach lokalnych.

1.9. Warunki uzyskania pomocy zewnętrznej:

- udokumentowanie, że inwestycja przyniesie w długim okresie dochody i przyczyni się do powiększenia ilości miejsc pracy,
- złożenie dobrego projektu przedsięwzięcia.

1.10. Zagrożenia:

- utrudniony dostęp do kredytów,
- brak wsparcia,
- zła koniunktura gospodarcza.

2. Karta działania strategicznego:

**„Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej
i infrastruktury technicznej dotyczącej gospodarki wodno-ściekowej
i odpadów stałych”**

2.1. Zakres przedsięwzięcia:

- wybudowanie sieci kanalizacyjnej w zwartej zabudowie – do oczyszczalni ścieków w Bytnicy
- modernizacja oczyszczalni do spełniania obowiązujących norm i przyjmowania ścieków dowożonych
- rozbudowa infrastruktury wodociągowej. Modernizacja i dostosowanie do funkcjonowania w sytuacjach kryzysowych.
- Rozbudowa i remont gminnej infrastruktury drogowej
- objęcie całości społeczeństwa zbiórką odpadów komunalnych. Rozwijanie i promowanie zbiórki selektywnej oraz ograniczanie masy odpadów organicznych. Kształtowanie świadomości proekologicznej mieszkańców.
- likwidacja pozostałości po wiejskich punktach gromadzenia odpadów stałych oraz tzw. „dzikich wysypisk”.

2.2. Przewidywane efekty:

- stworzenie sprzyjających warunków inwestorom,
- poprawa warunków bytowych mieszkańcom,
- ochrona wód i gleby przed zanieczyszczeniami,
- poprawa estetyki wsi i lasów.

2.3. Wymierne efekty (do oceny realizacji strategii):

- w oczyszczalni ścieków: liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacyjnej,
- w gospodarce odpadami stałymi: liczba gospodarstw domowych objętych systemem odbioru odpadów,
- w zaopatrzeniu w wodę: liczba przyłączy do istniejącej sieci wodociągowej.

2.4. Beneficjenci:

- mieszkańcy,
- firmy.

2.5. Podmioty uczestniczące:

- samorząd gminy,
- samorząd gminy we współdziałaniu ze związkiem celowym gmin.

2.6. Źródła finansowania:

- środki własne gminy, w tym kredyt bankowy,
- pożyczka i dotacje Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Pozyskanie środków z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
- udział mieszkańców i miejscowych firm.

2.7. Zadania własne samorządu gminy:

- przygotowanie dokumentacji technicznej na przedsięwzięcia inwestycyjne,
- przystąpienie do związku gmin celowych (wysypisko),
- profesjonalne opracowanie wniosku o dofinansowanie,
- zapewnienie niezbędnych środków własnych na finansowanie.

2.8. Zadania stymulowane (wspierane) przez samorząd:

- ułatwienie mieszkańcom załatwiania formalności przy przyłączeniach posesji do kolektora kanalizacyjnego i wodociągowego,
- najpierw uświadomienie mieszkańcom a później egzekwowanie obowiązku nie szkodenia środowisku ściekami i odpadami stałymi.

2.9. Warunki uzyskania pomocy:

- bardzo dobrze przygotowany projekt i wniosek,
- spełnienie kryteriów dostępu podczas ubiegania się o dofinansowanie

2.10. Zagrożenia:

- ograniczone możliwości zgromadzenia przez samorząd środków niezbędnych na wkład własny,
- konieczność oczekiwania na refundację kosztów z dotacji (LRPO, PROW),
- nie zaakceptowanie przez przyszłych użytkowników warunków korzystania z urządzeń (stawki opłat),
- brak efektów – w postaci rozbudowy istniejących i tworzenia nowych firm dających pracę i dochody.

3. Karta działania strategicznego:

„Zagospodarowanie naturalnych zasobów przyrody na cele rekreacji i wypoczynku”

3.1. Zakres przedsięwzięcia:

- utworzenie sieci szlaków turystycznych – pieszych i rowerowych – obejmujących zasoby rekreacyjno-przyrodnicze gminy.
- budowa ścieżek rowerowych o twardym podłożu
- wykorzystanie w sposób kompleksowy walorów krajobrazowych wraz z zabawkami architektury do celów rekreacji i wypoczynku
- promocja walorów turystycznych gminy
- urządzenie kąpielisk, przystani, stanic, parkingów i innej infrastruktury turystycznej,
- rozwój lokalnej agroturystyki,
- budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

3.2. Przewidywane efekty:

- umocnienie rangi gryżyńskiego ośrodka rekreacji i turystyki,
- szeroka baza noclegowa i gastronomiczna
- napływ turystów
- pozyskanie inwestorów obiektów rezydenckich i rekreacyjnych,
- dochody z obsługi ośrodków dla budżetu gminy,
- aktywizacja gospodarcza miejscowej ludności,
- możliwość korzystania z infrastruktury turystycznej przez miejscową ludność.

3.3. Wymierne efekty (do oceny realizacji strategii):

- rozwój agroturystyki
- wzrost liczby turystów

- nowe ścieżki rowerowe
- lokalne trasy jeździeckie, urządzone kąpieliska,
- funkcjonujące mini osiedla rezydencyjne

3.4. Podmioty uczestniczące:

- samorząd gminy oraz samorządy lokalne,
- prywatni inwestorzy,
- organizacje turystyczne.

3.5. Źródła finansowania:

- środki własne gminy, w tym kredyt bankowy,
- środki prywatnych inwestorów,
- Pozyskanie środków z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

3.6. Zadania własne samorządu gminy:

- przygotowanie koncepcji poszczególnych projektów,
- sporządzenie dokumentacji technicznej,
- sfinansowanie inwestycji polegającej na zbrojeniu terenu,
- udział w finansowaniu przedsięwzięć dot. infrastruktury turystycznej,
- pełnienie roli koordynatora przedsięwzięć,
- rozważanie możliwości zastosowania dla inwestorów zachęt w opłatach lokalnych.

3.7. Zadania stymulowane (wspierane) przez samorząd:

- promocja, uczestnictwo w targach i prezentacjach,
- pomoc inwestorom w pokonywaniu procedur formalnych.

3.8. Warunki uzyskania pomocy na infrastrukturę turystyczną:

- dobrze uzasadnione projekty,
- posiadanie własnych środków na współfinansowanie.

3.9. Zagrożenia:

- narażenie mienia na kradzieże i wandalizm,
- brak umiejętności czerpania przez miejscową ludność pożytku z obecności turystów i mieszkańców miniosiedli rezydencyjnych i rekreacyjnych,
- brak przychylności do pobytu „obcych” ludzi na terenie gminy.

4. Karta działania strategicznego:

„Pomoc rolnikom w tworzeniu efektywnych towarowych konwencjonalnych gospodarstw i wprowadzaniu do nich funkcji nierolniczych”

4.1. Zakres przedsięwzięć realizowanych ze wsparciem w gospodarstwach:

- modernizacja budynków produkcyjnych w celu zwiększenia efektywności gospodarstw i minimalizowanie niekorzystnego oddziaływania na środowisko (płyty obornikowe, zbiorniki na gnojówkę), poprawę warunków higienicznych i dobrostanu zwierząt,
- zakup maszyn, urządzeń technicznych i ciągników,
- zakup wysoko sprawnych technologii pozwalających oszczędzać energię i materiały, co zwiększy wydajność i dochodowość produkcji.
- wprowadzanie do produkcji artykułów nie konsumpcyjnych,
- przystosowanie do produkcji metodami ekologicznymi,
- przedsięwzięcia wspólne realizowane przez grupy producentów,
- wprowadzanie do działalności rolniczej wstępnego przetwórstwa i nierolniczych źródeł zarobkowania.

4.2. Przewidywane efekty:

- przystosowanie gospodarstw do konkurencji na wspólnym rynku europejskim,
- zapoczątkowanie produkcji żywności metodami ekologicznymi,
- wyższa efektywność funkcjonowania gospodarstw rolnych.
- poprawa ekonomicznej sytuacji towarowych gospodarstw rolnych

4.3. Działania stymulowane (wspierane) przez samorząd:

- inicjowanie kontaktów potencjalnych beneficjentów z rzeczoznawcami,
- lobbing na rzecz pozyskania przez inwestorów środków na dofinansowanie przedsięwzięć,

- udzielanie inwestorom okresowych ułatwień w postaci zmniejszonych opłat lokalnych.

4.4. Beneficjenci:

- rolnicy indywidualni,
- grupy producentów rolnych.

4.5. Wymierne efekty (do oceny realizacji strategii):

- liczba zmodernizowanych gospodarstw,
- liczba gospodarstw rolnych, do których wprowadzona została dodatkowo działalność nierolnicza.

4.6. Podmioty uczestniczące:

- rolnicy indywidualni i grupy producentów,
- samorząd gminy,
- instytucje doradztwa,
- instytucje uczestniczące w systemie wdrażania programów pomocowych zagranicznych i krajowych.

4.7. Warunki uzyskania pomocy – zależnie od źródła finansowania:

- kwalifikacje,
- tytuł własności lub umowa dzierżawy,
- legitymowanie się efektami w produkcji, przestrzeganiu higieny i zasad ochrony środowiska.

4.8. Zagrożenia:

- Zła koniunktura dla rolnictwa. Opóźnianie przedsięwzięć modernizujących zmniejsza szanse sprostania konkurencji w przyszłości.

5. Karta działania strategicznego:

„Poprawa warunków dla edukacji, kultury i sportu”
--

5.1. Zakres przedsięwzięcia:

- Zabezpieczenie rozwoju szkół podstawowych oraz gimnazjum.
- Modernizacja bazy oświatowej w gminie.
- Budowa boisk wielofunkcyjnych.
- Organizacja zajęć pozalekcyjnych.
- Wsparcie dla działalności w sferze kultury (świetlice wiejskie, biblioteki).
- Renowacja obiektów sakralnych.
- Ochrona zabytków

5.2. Przewidywane efekty:

- przybliżenie warunków i wyników nauczania do poziomu dobrych szkół miejskich,
- możliwość wprowadzania edukacji zawodowej dla dorosłych (kursy, szkolenia),
- ograniczanie skali wtórnego analfabetyzmu i patologicznych zachowań młodych ludzi,
- możliwość rozwijania zainteresowań kulturalnych i sportowych.

5.3. Beneficjenci:

- ogół mieszkańców a szczególnie – młode pokolenie.

5.4. Podmioty uczestniczące:

- samorząd gminy
- stowarzyszenia
- kierownictwa szkół.

5.5. Źródła finansowania:

- środki własne gminy,
- Dofinansowanie z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Programu Rozwoju Obszarów wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Społecznego
- kredyty Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej,
- inne.

5.6. Działania własne samorządu gminy:

- przygotowanie dokumentacji technicznej na rozbudowę szkoły,
- opracowanie programu wieloletniego doposażenia szkół, świetlic wiejskich i bibliotek,
- starania o pozyskanie środków zewnętrznych,
- zapewnienie w budżecie gminy środków za współfinansowanie przedsięwzięć.

5.7. Warunki uzyskania pomocy zewnętrznej:

- posiadanie części środków na współfinansowanie,
- dobre projekty, udokumentowana efektywność i trwałość efektów,
- wskazanie, że środki pomocowe uzyskane w przeszłości zostały wykorzystane zgodnie z przyznaniem i przyniosły zakładane efekty.

5.8. Zagrożenia:

- ograniczone możliwości finansowe samorządu,
- wysokie wymagania dla projektów wnioskowanych do współfinansowania.

Program inwestycyjny Gminy Bytnica na lata 2008-2015

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Łączne koszty finansowe
1.	Budowa Drogi Gminnej Bytnica - Radnica	10.000.000
2.	Budowa kanalizacyjnego rurociągu tłocznego z Głębokiego do oczyszczalni w Bytnicy	900.000
3.	Budowa kanalizacji grawitacyjnej i tłocznej w Budachowie z rurociągiem do oczyszczalni w Bytnicy	6.000.000
4.	Budowa kanalizacji grawitacyjnej i tłocznej w miejscowości Dobrosułów i Drzewica	5.800.000
5.	Modernizacja hydroforni i podłączenie budynków tatarskich do wodociągu i kanalizacji	500.000
6.	Modernizacja uzdatniania wody w miejscowości Bytnica i Budachów z połączeniem instalacji i budową zbiornika min.150 m3 w Bytnicy	2.000.000
7.	Budowa kanalizacji i oczyszczalni w Gryżynie	3.000.000
8.	Budowa kanalizacji w Grabinie wraz z rurociągiem tłocznym do Szklarki	2.000.000
9.	Budowa wodociągu wraz z hydrofornią i kanalizacją wraz z rurociągiem tłocznym do Łochowic	3.000.000
10.	Modernizacja budynku szkoły w Budachowie i wydzielenie przedszkola i placu zabaw.	250.000
11.	Remont i modernizacja budynku szkoły w Bytnicy	500.000
12.	Remont i modernizacja Przedszkola w Bytnicy	100.000
13.	Remont budynku biblioteki w Bytnicy	50.000
14.	Budowa boiska i Hali sportowej w Budachowie	2.000.000
15.	Remont sali sportowej i budowa boiska w Bytnicy	1.000.000
16.	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Dobrosuławie (II etap) wraz z zagospodarowaniem placu	400.000
17.	Adaptacja budynku po sklepie na Gminne Centrum Kultury obejmujące również remont świetlicy wiejskiej, remizy strażackiej wraz z zagospodarowaniem terenu dla celów rekreacyjnych	600.000
18.	Budachów II etap	150.000
19.	Świetlica wiejska w Gryżynie wraz z centrum obsługi wycieczek	200.000
20.	Świetlica wiejska w Strudze	300.000
21.	Ośrodek zdrowia w Bytnicy	300.000

Część V. DZIAŁANIA REKOMENDOWANE RADZIE GMINY I WÓJTOWI WE WDRAŻANIU STRATEGII

Samorząd gminy będzie głównym realizatorem projektu. Zasadniczymi narzędziami lokalnej polityki będą:

- planowanie przestrzenne i gospodarcze,
- polityka podatków i opłat,
- inwestycje infrastrukturalne,
- polityka informacyjna.

Organom gminy przyświecać musi rola animatora życia gospodarczego, społecznego oraz kulturalnego.

Celem podstawowym wszelkich działań podejmowanych przez władze winno być zachęcanie potencjalnych inwestorów do inwestowania na terenie gminy a nie sąsiednich.

Projekt został potwierdzony Uchwałą Rady Gminy, która zobowiązała Wójta Gminy do podjęcia wszelkich działań mających na celu jego pełne wdrożenie. Oznacza to:

- a) przyjęcie ogólnych zasad wspierania strategii,*
- b) ustalenie sposobu i metod pozyskania środków finansowych z zewnątrz na wsparcie realizacji programu (LRPO, PROW, EFS, EWT, SUBWENCJE PAŃSTWOWE, FUNDACJE, FUNDUSZE i inne.),*
- c) promocja rozwiązań przedstawionych w projekcie, zarówno wśród mieszkańców gminy jak też osób i firm z zewnątrz. W ramach tzw. programu „specjalnych wydarzeń” władze gminy winny organizować spotkania przedsiębiorców, uroczystości podpisania istotnego dla gminy kontraktu, otwarcie zakładu lub rozpoczęcie produkcji nowego artykułu. Władze gminy winny dokładnie śledzić wszystkie posunięcia rozwojowe i umieć je odpowiednio nagłaśniać wobec opinii publicznej.*
- d) wprowadzenie systemu ułatwień lokalizacyjnych. Władze gminy winny ułatwiać procedury lokalizacyjne.*

e) *przygotowanie oferty zagospodarowania działek i obiektów przeznaczonych pod działalność gospodarczą:*

- wyszczególnienie działek i obiektów oferowanych do zagospodarowania,
- rodzaj zalecanej działalności gospodarczej,
- proponowaną formę zbycia, dzierżawy lub inną (wspólne przedsięwzięcie),
- infrastruktura – w tym dodatkowe udogodnienia oferowane przez władze gminy,
- opis prowadzonej dotychczas na tym terenie działalności gospodarczej,
- ściśle określenie procedury uzyskiwania zezwoleń i nabywania terenu,
- informacje o ułatwieniach finansowych, ulgach podatkowych itp. Opis powinien uwypuklać korzyści związane z inwestowaniem na danym terenie, jego potencjał gospodarczy oraz możliwości rozwoju,
- wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla inwestorów realizujących cele strategii.

Podatek od nieruchomości może zawierać mechanizmy wspierające przedsięwzięcia rozwijające przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy gminy. Należy zatem:

- obniżyć stawki podatkowe na pewien okres w przypadku podejmowania, w już istniejących nieruchomościach, działalności gospodarczej (w tym również rolniczej). Oznacza to określenie przez Radę Gminy skali obniżki, ewentualnych preferowanych rodzajów działalności, okresu obniżki, minimalnego wymogu zwiększenia zatrudnienia,
- obniżyć stawki podatkowe na pewien okres w przypadku konieczności dokonania istotnej adaptacji nieruchomości, która nie była dotychczas gospodarczo użytkowana,
- czasowe zwolnienie z podatku (lub obniżka) określonych grup podmiotów gospodarczych (małych firm) rozpoczynających działalność,
- umożliwienie negocjacji skali obciążeń podatkiem od nieruchomości w przypadku gotowości poważnego inwestora do dokonania istotnych, w skali gminy i społeczności lokalnej, inwestycji gospodarczej.

System ulg winien mieć charakter zadaniowy. Ulga, obniżka lub czasowe zwolnienie może przysługiwać tylko wtedy, gdy podatnik wypełni określone zadania, ważne z punktu widzenia proponowanego projektu.

Należy zastanowić się nad wprowadzeniem w tym przypadku metody „refundacji”. Oznacza to, że każdy podmiot gospodarczy opłaca podatek gospodarczy w pełnej wysokości a dopiero po udowodnieniu, iż spełnia warunki uprawniające do zniżek, ulg lub zwolnień lub po wypełnieniu określonego zadania, władze gminy dokonują zwrotu części lub całości wypłaconych kwot.

Proponuje się ustalenie stopy redukcji na poziomie 30-50%.

Ulgi podatkowe mogą dotyczyć wszystkich inwestorów, jednak w większym stopniu tych, którzy inwestują duże kwoty. Mogą być też przyznane tym przedsiębiorcom, działającym dotychczas w gminie, którzy uzyskując rosnące dochody płacą przy tym coraz większe podatki.

Ulgi winni otrzymywać inwestorzy, którzy rozpoczynają lub prowadzą działalność gospodarczą zwiększając zatrudnienie lub podejmują inwestycje infrastrukturalne ważne z punktu widzenia interesu gminy. System ulg gminnych musi być uzupełniany przez system zwolnień i ulg stosowanych przez AWRSP, w przypadku zagospodarowania jej mienia.

f) Tworzenie wizerunku gminy w środkach masowego przekazu poprzez:

- uruchomienie biuletynu gminnego (miesięcznika – kwartalnika),
- podjęcie kontaktów z prasą, radiem, tj. m.in. cykliczne przekazywanie informacji. Informowanie o wszystkich formach zorganizowanego działania uwieńczonych powodzeniem, przekazywanie sprawozdań z realizacji projektu,
- odpowiednia dbałość o wizerunek gminy świadczy o tym, że władze gminy mają wymaganą kulturę gospodarczą – tak istotną przy podejmowaniu inwestycji.

g) Podjęcie wszelkich działań (wspólnie z innymi instytucjami i organizacjami) w celu zmiany mentalności mieszkańców gminy.

Konieczne jest cykliczne analizowanie realizacji strategii. Rada Gminy mogłaby dokonywać oceny raz w roku. Z oceny wynikałyby wnioski do korekty zapisów strategii.

Część VI. WIZJA GMINY w 2015 roku

Lata 2007 – 2015 były sprzyjające dla społeczności tych obszarów, którym przypadła misja strażnika przyrody i krajobrazu wiejskiego. Mieszkańcy gminy wykorzystali pomoc finansową Unii Europejskiej i bardziej przyjazną niż w latach dziewięćdziesiątych – politykę władz Rzeczypospolitej Polskiej.

Konsekwentnie była realizowana przez władze gminy strategia rozwoju.

Wzrastająca pomoc i większe dochody własne samorządu wystarczyły na rozbudowę infrastruktury komunalnej. Najkosztowniejsze było uzbrojenie wsi o zwartej zabudowie w kanalizację. Z 80% gospodarstw domowych ścieki trafiają do oczyszczalni kolektorem lub są do niej dowożone.

Każdy mieszkaniec ma możliwość przyłączenia się do sieci telefonicznej. Telefon oraz dostęp do internetu jest już w większości gospodarstw domowych.

Dzięki tym przedsięwzięciom warunki bytowe mieszkańców uległy wyraźnej poprawie.

Efekty przyniosły działania Wójta promujące gminę jako miejsce rekreacji i wypoczynku. W Gryżynie, Grabinie i Budachowie gmina zainwestowała w uzbrojenie terenu dla indywidualnego budownictwa mieszkaniowego, rekreacyjnego i rezydenckiego. Kończy się zabudowa zaoferowanych inwestorom działek. Miejscowa ludność uzyskuje znaczące dochody z usług i sprzedaży produktów nowym mieszkańcom. W dobrym stanie są utrzymane urządzenia służące rekreacji: trasy konne, ścieżki rowerowe, kąpielisko i przystań sprzętu pływającego. Popularnością cieszą się kwatery myśliwskie.

Powstały nowe zakłady przetwórstwa i usług. Znaczną część miejscowego surowca przerabiają lokalne warsztaty – zwłaszcza drzewne. Zatrudnienie w miejscowych firmach wzrosło dwukrotnie.

Gospodarka leśna i zagospodarowanie produktów leśnych jest najważniejszą dziedziną dającą miejsca pracy i wzbogacającą finanse gminy.

Zmiany zaszły w rolnictwie. Z rolniczego użytkowania definitywnie zostało wyłączonych już prawie 500 ha najslabszych gruntów. Są przygotowane pod nasadzenia leśne, plantacje choinek i inne trwałe uprawy niekonsumpcyjne. Liczba ma-

łych gospodarstw zmalała. Te które pozostały zapewniają właścicielom dodatkowy dochód ponieważ podstawowym źródłem ich utrzymania jest praca poza rolnictwem.

Nie prowadzi się intensywnej produkcji rolnej – w żadnym gospodarstwie nawożenie nie przekracza 150 kg NPK na 1 ha, a obsada zwierząt na 1 ha nie przekracza 0,8 przeliczeniowej sztuki dużej. Typowo towarowych gospodarstw jest kilkanaście.

Powstają pierwsze gospodarstwa produkujące żywność metodami ekologicznymi. Najważniejszymi odbiorcami tych produktów są przebywający w gminie stali i okresowi mieszkańcy osiedli letniskowych.

Rola rolnictwa w gospodarce gminy zmalała. Dwukrotnie mniej osób jest związanych z produkcją rolną.

Zapewnienie młodym ludziom szans uczestnictwa w dokształcaniu, kulturalnej rozrywce i działalności sportowej jest najważniejszym przejawem wyrównywania szans z miastem i rozwoju cywilizacyjnego bytnickiej społeczności.

Mniej dotkliwe jest bezrobocie, bo dotyka znacznie mniejszej liczby mieszkańców gminy. Rozwijająca się gospodarka w gminie nie jest jednak w stanie zapewnić pracę wszystkim poszukującym.

Niektórzy rolnicy skorzystali z możliwości przejścia na wcześniejsze emerytury. Łatwiej o pracę w ościennych ośrodkach: Krosnie Odrz., Zielonej Górze i Świebodzinie.